

Szintaktikai nyelvjárások a tagadásban

Kenesei István

MTA NYTI

A magyar a tagadás-egyeztető (negative concord) nyelvek közé tartozik, ezért nem lehetne benne kettős (vagy többszörös) tagadás, ami az angol vagy holland nyelvben megszokott jelenség (pl. *Nobody saw nothing* 'Senki sem olyan, hogy semmit sem látott = Mindenki látott valamit'). Az utóbbi években megjelent tanulmányokban azonban több olyan példamondat látott napvilágot, amely kétségbe vonta a fenti állítást, pl. *Senkivel nem beszéltem semmiről* 'Mindenkivel beszéltem valamiről'; *Sehova sem MA jött el senki se* 'Egyetlen helyre sem ma volt az, hogy senki se jött oda.' Felmérésekből továbbá kiderült, hogy a magyar beszélőknek legalább három csoportja van, akik különbözőképpen használják az ilyen típusú mondatokat. Abból a feltevésből indulunk ki, hogy minden tagadás egy propozíciót, azaz szintaktikai értelemben egy tagmondatot (fázist) határoz meg. Ezek után azzal a javaslattal élünk, hogy felteszünk egy láthatatlan tagadó operátort, amely a nyelvjárások egy csoportjában van csak meg és ott lehetővé teszi a kettős tagadást, illetve a tagadott fókusz mögött a tagadó kvantor ("névmás") megjelenését.